

GRADSKI PROGRAM DJELOVANJA ZA MLADE

GRADA PREGRADE

Pregrada, siječanj 2007.

GRADSKI PROGRAM DJELOVANJA ZA MLADE GRADA PREGRAD

Nakladnik:	Grad Pregrada
Za nakladnika:	mr.sc. Vilmica Kapac, gradonačelnica
Uređivački odbor:	Gradsko poglavarstvo Grada Pregrade
Grafičko oblikovanje:	Vinko Krištić
Suradnici:	Vinko Krištić i Udruga mladih za civilno društvo Zefra
Tisak:	„KIKO“ D. Kunovića 10, Pregrada
Recenzija:	mr.sc. Vilmica Kapac i Ivan Krištić dipl.iur.
Lektura:	Bernardica Šeligo, prof.
Fotografija:	Josip Krušlin (naslovnica) Tomislav Krušlin (pozadina)
Adresa nakladnika:	Grad Pregrada Josipa Karla Tuškana 2 49218 PREGRADA Tel: 049/376-052; fax:049/376-132 www.pregrada.hr e-mail: grad@pregrada.hr
Naklada:	100 primjeraka

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
GRAD PREGRADA
GRADSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 610-01/07-01/04
Ur.Br: 2214/01-03-07-1
U Pregradi 30. siječnja 2007.

Na temelju članaka 35. i 43. Statuta Grada Pregrade (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 22-9/01), Gradsko poglavarstvo Grada Pregrade, na svojoj 30. sjednici održanoj 30. siječnja 2007. godine donijelo je

GRADSKI PROGRAM DJELOVANJA ZA MLADE GRADA PREGRADE

SADRŽAJ

UVOD	3
OCJENA STANJA	4
1. OBRAZOVANJE I INFORMATIZACIJA	6
2. ZAPOSŁJAVANJE I PODUZETNIŠTVO	11
3. SOCIJALNA POLITIKA PREMA MLADIMA	14
4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I REPRODUKCIJSKO ZDRAVLJE	16
5. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU	18
6. MLADI U CIVILNOM DRUŠTVU	19
7. KULTURA MLADIH I SLOBODNO VRIJEME	22
8. MOBILNOST, INFORMIRANJE I SAVJETOVANJE	25

UVOD

Cilj Gradskog programa djelovanja za mlade (u daljnjem tekstu: Gradskog programa) je poboljšanje uvjeta života mladih na području Grada Pregrade te stvaranje boljih uvjeta za razvoj i dobrobit djelovanja mladih u svim segmentima društvenih aktivnosti: od obrazovanja, preko zapošljavanja, do kulture i slobodnih aktivnosti u društvu. Gradski program djelovanja za mlade je u službi provedbe Nacionalnog i Županijskog programa djelovanja za mlade.

Prema državnoj definiciji iz Nacionalnog programa djelovanja za mlade, mladima u Gradu Pregradi se smatraju sve osobe u dobi od 15 do 29 godina. Ovaj Gradski program odnosi se na sve mlade u školama, znanosti, politici, sportu, gospodarstvu i drugim djelatnostima.

Ciljevi Gradskog programa:

- Utvrđivanje postojećeg stanja u Gradu Pregradi
- Poboljšanje kvalitete života, kako mladih, tako i svih ostalih građana
- Stvaranje pozitivnih uvjeta za bolju komunikaciju i aktivno pružanje stručne, financijske i ostale potpore udrugama mladih i za mlade od strane Grada Pregrade

- Uključenje mladih u proces odlučivanja
- Poboljšanje koordinacije između udruga mladih
- Poticanje kreativnosti mladih i njihovih poduzetničkih ideja
- Poticanje programa koji će zadržati sposobne mlade u Gradu Pregradi
- Poticanje volonterskog rada, društveno-korisnog djelovanja, solidarnosti i poštivanja prava
- Promoviranje cjeloživotnog učenja u sustavu obrazovanja
- Stimuliranje i vrednovanje rada talentiranih mladih ljudi
- Uklanjanje svih oblika diskriminacija, poštivanje drugih kultura i običaja, te ljudi sa posebnim potrebama.

Iako su u Programu jasno navedeni nositelji aktivnosti za provedbu mjera, nitko nije isključen i u skladu s građanskom odgovornošću dužan je pridonijeti ostvarenju zajedničkog cilja – poboljšanje uvjeta života mladih ljudi u našem gradu.

OCJENA STANJA

Grad Pregrada u današnjim granicama ustrojen je 1997. godine sa sjedištem u istoimenom naselju, a u sastavu Županije Krapinsko-zagorske. Smješten je u sjeverozapadnom dijelu županije, broji ukupno 26 naselja, a rasprostire se na površini od 67,26 km². Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Grad Pregrada ima 7165 stanovnika, od toga je mladih 1325 ili približno 18,5 %.

Anketa

Cilj ankete je dobiti relativni uvid u stanje na području Grada Pregrade među mladima, tj. objediniti mišljenja kako bi došli do mogućih prijedloga mjera koje čine ovaj program.

Udruga mladih za civilno društvo Zefra i Srednja škola Pregrada provele su anketu među mladima u Gradu Pregradi. Anketa je provedena 2006. godine među srednjoškolcima u Srednjoj školi Pregrada i ostaloj mladeži. Ovdje iznosimo zanimljivije rezultate.

Spol		Dob	
Muški	38% 	<16	1%
Ženski	62% 	16-18	76%
		19-21	4%
		22-25	15%
		>25	4%

Pitanje: Jeste li zadovoljni sa sljedećim u vašoj životnoj sredini?

Dostupnošću kulturnih sadržaja i zabave

Zadovoljan	2%
Uglavnom zadovoljan	16%
Ne znam	12%
Uglavnom nezadovoljan	54%
Jako nezadovoljan	16%

Dostupnošću sportskih sadržaja

Zadovoljan	6%
------------	--

Uglavnom zadovoljan 29%

Ne znam 23%

Uglavnom nezadovoljan 32%

Jako nezadovoljan 10%

Zastupljenosti u organima lokalne i područne (županijske) vlasti

Zadovoljan 1%

Uglavnom zadovoljan 6%

Ne znam 55%

Uglavnom nezadovoljan 28%

Jako nezadovoljan 10%

Mogućnošću zapošljavanja nakon završene škole

Zadovoljan 2%

Uglavnom zadovoljan 14%

Ne znam 10%

Uglavnom nezadovoljan 40%

Jako nezadovoljan 34%

Rezultati ankete ne pružaju cjelovitu sliku, ali mogu dati smjernice pri izradi ovog Programa i ukazati na neke nedostatke. Kao što se može vidjeti, gotovo 70 % ispitanika je nezadovoljno kulturnim sadržajem u Gradu. Sa sportskim sadržajem situacija je nešto bolja, ali dobiveni su i otvoreni prijedlozi poput zahtjeva za otvaranjem teretane, amaterskih sportskih klubova dostupnih svima, financiranje izgradnje sportskih terena u selima i sl.

Samo 7 % ispitanika je izjavilo da je zadovoljno ili uglavnom zadovoljno zastupljenošću mladih u organima lokalne uprave pa bi i tu informaciju trebalo uzeti u obzir. Što se tiče mogućnosti zapošljavanja, i tu vlada nezadovoljstvo što je i razumljivo s obzirom na stopu nezaposlenosti na državnoj razini koja se stalno spominje u medijima.

1.OBRAZOVANJE I INFORMATIZACIJA

1.1. *Određenje pojma*

Prioritet Gradskog programa djelovanja za mlade nedvojbeno je obrazovanje zato što se približavamo društvu u kojem znanje postaje vodeći i najvažniji ljudski i gospodarski resurs. Ulaganje u znanje je ulaganje u budućnost.

Formalno obrazovanje

Na području Grada Pregrade djeluju osnovna i srednja škola te osnovna i srednja glazbena škola. Osnovnoškolsko obrazovanje provodi se u 5 područnih škola, u Kostelu, Sopotu, Stipernici, Benkovu i Gorjakovu te Osnovnoj školi Janka Leskovara u naselju Pregrada. Na području grada Pregrade nalazi se još i područna škola Vinagora koja pripada Osnovnoj školi u Desiniću.

Srednjoškolsko obrazovanje odvija se u Srednjoj školi Pregrada koja nudi sljedeće obrazovne programe:

- Gimnazija – opća, jezična, prirodoslovna
- Zdravstvo – fizioterapeutske tehnike/ka, medicinska sestra/tehničar, farmaceutski tehničar/ka
- Ugoštinjstvo – kuhar, konobar, slastičar
- Osobne usluge – kozmetičar/ka, frizer/ka

U planu je otvaranje dislociranog odjela Visoke zdravstvene škole iz Zagreba u Pregradi koji bi bio smješten u zgradi Srednje škole i za koji već postoje materijalni uvjeti.

Područje formalnog obrazovanja u nadležnosti je Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Na Krapinsko-zagorsku županiju prenijeta su osnivačka prava nad osnovnim i srednjim školama uz obvezu materijalog zbrinjavanja školskih zgrada. Grad Pregrada ima osnivačko pravo nad Osnovnom glazbenom školom i dječjim vrtićem.

Međutim, iz godine u godinu stagnira količina sredstava izdvojena za investiranje u nove školske zgrade i sanaciju starih, stoga se većina nastave održava u dvije smjene. Srednja škola je 2006. godine, sa završetkom uređenja potkrovlja, osigurala uvjete za održavanje nastave uglavnom u jednoj smjeni. U Osnovnoj školi radi se u dvije smjene, a ponekad i u tri za izborne i dodatne grupe. Projekt za izgradnju dodatnih učionica u vrijednosti desetak milijuna kuna predan je nadležnim institucijama, a tim projektom uspjelo bi se pokrenuti rad u jednoj smjeni.

Broj učenika u školama u Pregradi (školska godina 2006/07)

- Osnovna škola – 637 učenika
- Srednja škola – 474 učenika
- Osnovna glazbena škola – 88 učenika
- Srednja glazbena škola – 9 učenika

U osnovnom školstvu broj učenika stagnira već nekoliko godina, s tim da područne škole bilježe tendenciju pada. Broj učenika u srednjoj školi iz godine u godinu se povećava kako se otvaraju novi školski programi.

Nedostatno i usporeno uvođenje novih tehnologija predstavlja pravu opasnost za budućnost obrazovanja u RH. U ovom slučaju ne misli se samo na informatičku opremljenost, nego i na primjenu novih medija i novih strategija poučavanja (interaktivni programi, multimedija i sl.). Opremljenost informatičkih učionica u Osnovnoj školi je nezadovoljavajuća, ali ju je nemoguće poboljšati zbog ranije navedenog problema nedostatka prostora. Što se tiče Srednje škole, može se reći da je informatička opremljenost odlična i nalazi se pri vrhu državnog prosjeka.

Prema informacijama dobivenim iz Osnovne i Srednje škole programi izvannastavnih aktivnosti su dobro popunjeni i većina učenika sudjeluje u barem jednom od njih. Problem je opet jedino u Osnovnoj školi gdje se u nekim slučajevima zbog nedostatka prostora mora uvoditi i treća smjena.

Školska infrastruktura je u relativno dobrom stanju. Zgrada Osnovne škole izgrađena je 1983. godine i redovito je održavana tako da nema potrebe za većom sanacijom. Jedina neophodna investicija u dogledno vrijeme je zamjena parketa u dvorani OŠ koji je u prilično lošem stanju. Zgrada Srednje škole otvorena je 2003. godine, a sportska dvorana 2005. godine tako da je čitav kompleks u odličnom stanju. Najveći problem je u sanaciji infrastrukture područnih škola. Ove godine uređena je područna

škola u Sopotu, asfaltirana su igrališta u Sopotu i Kostelu, dok je u Stipernici u tijeku priprema za izgradnju nove školske zgrade.

Neformalno obrazovanje

Neformalno obrazovanje obuhvaća sve organizirane i spontane obrazovne aktivnosti izvan formalnog sustava obrazovanja. Razvijenost i raznolikost programa neformalnog obrazovanja odraz je razvijenosti društva u cjelini.

Potrebno je težiti usađivanju mentaliteta težnje za znanjem i cjeloživotnim učenjem i usavršavanjem kod mladih. Učiti zbog znanja, a ne zbog ocjene ili diplome. Znanje pruža konkurentsku prednost u današnjem modernom društvu.

Informatizacija

Pitanje informatizacije ne smije se ograničiti na dobru opremljenost računalnih učionica, održavanje školskih internet stranica i korespondenciju škole elektronskim putem, te postojanje informatike kao obaveznog predmeta. Potrebno je staviti naglasak na izobrazbu kadrova koji će biti osposobljeni za primjenu informatizacijsko-komunikacijskih vještina i tehnologija te će na taj način mladima prenositi informatička znanja, informatičku pismenost i osvještenost.

1.2. *Prijedlog mjera*

1.2.1. Napraviti detaljnu listu stanja školskih zgrada

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola

1.2.2. Izraditi sliku izvannastavnih aktivnosti u osnovnoj i srednjoj školi

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola

1.2.3. Poticati stvaranje uvjeta za rad Osnovne škole u jednoj smjeni

Grad Pregrada i Osnovna škola pokrenuli su projekte za stvaranje uvjeta za odvijanje cjelovite nastave u jednoj smjeni. To se odnosi na projektiranje i izgradnju 8 novih učionica čime bi se otvorile bolje mogućnosti za kvalitetnu provedbu nastave.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Osnovna škola, Krapinsko-zagorska županija, resorna ministarstva

1.2.4. Poticati sportske aktivnosti mladih

- a) Poticati rješavanje obnove sportskih prostora osnovne škole koji su prilično zapušteni. Poticati škole da izrade sustav korištenja školskih prostora u vrijeme kada nema nastave.
- b) Financijski potpomagati sportske udruge mladih.
- c) Izgraditi teren za odbojku na pijesku.

- d) Omogućiti mladima pristup srednjoškolskoj teretani i fitness spravama u slobodno vrijeme po povoljnoj cijeni
- e) Organizirati godišnje sportske igre mladih – turnire u nogometu, rukometu, tenisu...

- **Nositelji:** Grad Pregrada, sportske udruge na području grada Pregrade, školski športski klubovi
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola, udruge mladih, međunarodne organizacije, MZOŠ

1.2.5. Potaknuti izgradnju učeničkog doma i izraditi potrebnu projektnu dokumentaciju

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Krapinsko-zagorska županija, MZOŠ, Ministarstvo mora turizma, prometa i razvitka

1.2.6. Potpomognuti i pokrenuti izradu kataloga neformalnih obrazovnih programa koje nude institucije, udruge i gospodarski subjekti na području grada.

Katalog bi trebao biti dostupan mladima na mjestima okupljanja i na internetu.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, udruge, gospodarski subjekti...

1.2.7. Poticati mlade na upis u glazbenu školu; izraditi web stranicu glazbene škole radi kvalitetnijeg informiranja i promocije

- **Nositelji:** Grad Pregrada, Glazbena škola Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola

1.2.8. Poticati mlade na nastavak obrazovanja razvijanjem sustava pravovremenog informiranja i potpore mladima za nastavak školovanja

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, udruge, škole, Hrvatski zavod za zapošljavanje...

1.2.9. Podupirati dostupnost školskih prostora udrugama koje učenicima i studentima nude neprofitne sportske, kulturne, informatičke, tehničke i druge programe

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola, udruge

1.2.10. Podupirati osnivanje dislociranog odjela Visoke zdravstvene škole u Zagrebu

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Krapinsko-zagorska županija, MZOŠ, Visoka zdravstvena škola Zagreb

1.2.11. Povećati broj stipendija, subvencija i studentskih kredita

Dodjeljivati stipendije na temelju izvrsnosti i na temelju posebnih potreba učenika i studenata. Također, poticati gospodarske subjekte na području grada na povećanje studentskih stipendija pod uvjetom kasnijeg zapošljavanja.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Jedinstveni upravni odjel, Gradsko poglavarstvo, gospodarski subjekti

1.2.12. Promovirati informatičko obrazovanje mladih

Obuhvaća:

- Korištenje informatičkih učionica i izvan nastave
- Korištenje računala u Gradskoj knjižnici
- Izrada projekta Internet kluba
- Potpora projektu izrade wireless mreže na području Grada
- Pokretanje izvannastavne aktivnosti u srednjoj školi za učenje osnova web programiranja (HTML, PHP, baze podataka) i ostalih viših informatičkih znanja

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola, Gradska knjižnica, udruge

1.2.13. Poticanje poduzetničkog duha kod mladih ljudi

Poticati udruge mladih da organiziraju predavanja na koja će dovesti goste predavače, uspješne male i srednje poduzetnike s područja Grada i šire, koji će mladima prenijeti svoja iskustva, ideje, pružiti savjete i sl.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Udruge mladih, Hrvatski zavod za zapošljavanje, HGK

1.2.14. Uključiti mlade u radne skupine, vijeća, odbore i sl. tijela koja donose rješenja obrazovne politike

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, Gradsko poglavarstvo, Gradsko vijeće, osnovna i srednja škola, udruge mladih

1.2.15. Podupirati sustavno provođenje programa praćenja darovitih mladih ljudi

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola

1.2.16. Osigurati prilaze obrazovnim institucijama za mlade s posebnim potrebama

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Upravni odjel, osnovna i srednja škola, udruge mladih

2.ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO

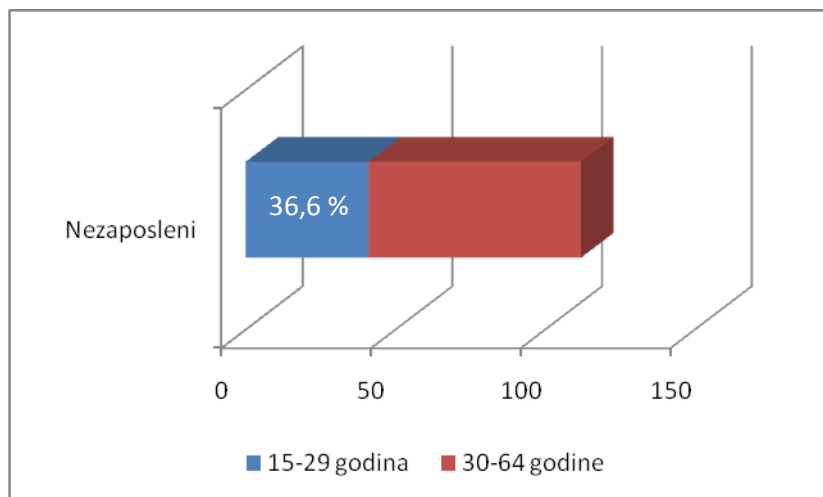
2.1. *Određenje pojma*

Nezaposlenost, kao jedan od glavnih problema u državi, ima veliki utjecaj na život mladih, budući da su prema podacima Zavoda za zapošljavanje mladi skupina koja čini najveći udio u ukupnoj skupini nezaposlenih. Suvremena kretanja i fleksibilno tržište rada uvjetuju da nekadašnja sigurnost radnog mjesta gotovo ne postoji. Veliki su i problemi kod prvog zaposlenja, posebno kod visoko obrazovanih, budući da je iskustvo za poslodavca od presudne važnosti, a sustav obrazovanja još uvijek ne nudi praktični dio pa je gotovo nemoguće steći potrebno iskustvo prije prvog zaposlenja.

Nezaposlenost se definira kao udio onih koji ne rade u ukupnoj radnoj snazi. U radnu snagu spadaju svi radno sposobni pojedinci između 15 i 65 godina, a koji nisu učenici ili redoviti studenti. Postoje 4 vrste nezaposlenosti:

- STRUKTURNA – nezaposlenost zbog nepodudaranja u strukturi ponude i potražnje
- FRIKCIJSKA – nezaposlenost na prijelazu između dva posla
- SEZONSKA – nezaposlenost zbog sezonskog nepodudaranja ponude i potražnje za radom
- CIKLIČKA – nezaposlenost zbog cikličkih kretanja u gospodarstvu (gospodarske recesije) i smanjene proizvodnosti.

Dok prve 3 vrste spadaju u normalnu stopu nezaposlenosti koju ima svako gospodarstvo na optimalnoj razini funkcioniranja, ciklička nezaposlenost je negativan nusproizvod nefunkcioniranja gospodarstva i potrebno je pronaći rješenje da se ona svede na minimum. U Gradu Pregradi prema podacima iz Zavoda za zapošljavanje na dan 31. 12. 2006. godine za područje bivše općine Pregrada (Grad Pregrada te općine Hum na Sutli i Desinić) bile su evidentirane 253 nezaposlene osobe, od toga je bilo mladih (15-29 godina) 92 (64 žene). Prema analogiji, srazmjerno s brojem stanovnika Pregrade, Huma na Sutli i Desinića, Grad Pregrada ima oko 112 nezaposlenih tj. 41 mladi nezaposlen ili 36,6 % od ukupnog broja nezaposlenih.

Povećana nezaposlenost rezultira i većim obujmom „sive ekonomije“ koju je također potrebno svesti na minimum. Program poticanja zapošljavanja treba biti vođen načelom kompleksnog i cjelovitog pristupa. Potrebno je donositi mjere kojima se sufinancira zapošljavanje, samozapošljavanje i obrazovanje u cilju podizanja razine zaposlenosti. Uz spomenuti Program Zavod za zapošljavanje treba stalnim aktivnostima osiguravati stručnu pomoć za nezaposlene te pomagati u izboru i traženju zanimanja i zaposlenja (informiranje i savjetovanje).

Osposobljavanje mladih za poduzetnike kroz redovno dopunsko obrazovanje je osnovni preduvjet za ostvarivanje gospodarskog razvoja. Stručna znanja i vještine neophodni su za uspješno poslovanje mladih te u cijelosti utječu na povećanje njihovih šansi za zapošljavanje.

Prednosti mladih kod zapošljavanja su prije svega bolje prilagodbe korištenju novih tehnologija u radu, veća fleksibilnost i želja za dokazivanjem i samoaktualizacijom, dok se nedostaci svode uglavnom na nedostatak iskustva.

2.2. *Prijedlog mjera*

2.2.1. Poticanje poduzetničkog duha kod mladih ljudi (također mjera 1.2.12.)

Poticati udruge mladih da organiziraju predavanja na koja će dovesti goste predavače, uspješne male i srednje poduzetnike s područja Grada i šire, koji će mladima prenijeti svoja iskustva, ideje, pružiti savjete i sl.

Također, poticati udruge mladih da pružaju pomoć različitim programima i predavanjima o vještinama komuniciranja, aktivnom traženju posla i sl.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Udruge mladih, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Obrtnička komora, Hrvatska gospodarska komora

2.2.2. Kreirati posebne poticaje za zapošljavanje mladih

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Udruge mladih, Obrtnička komora, gospodarski i poslovni subjekti

2.2.3. Kreirati mjere za povremeno i privremeno zapošljavanje učenika i studenata

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Hrvatski zavod za zapošljavanje područni ured Krapina – ispostava Pregrada, gospodarski i poslovni subjekti

2.2.4. Poticati poduzetništvo mladih kroz program kreditiranja poduzetničkih projekata mladih; pomoći pri realizaciji najboljih i najperspektivnijih projekata koji donose korist lokalnoj zajednici

Grad Pregrada kao posrednik između mladih poduzetnika i financijskih institucija koje prate kreditne i poticajne linije Ministarstava.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Jedinstveni upravni odjel, Zagorska razvojna agencija

2.2.5. Poticati i primjereno nagrađivati volonterski rad mladih i društveni angažman u udrugama, ustanovama i drugim javnim službama

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Javne službe i ustanove, Hrvatski zavod za zapošljavanje područni ured Krapina – ispostava Pregrada

3.SOCIJALNA POLITIKA PREMA MLADIMA

3.1. *Određenje pojma*

Pod socijalnom politikom prema mladima podrazumijeva se sustav usmjerenih društvenih intervencija (potpore i službe) u funkciji prevladavanja socijalnih rizika, ublažavanja socijalnih nejednakosti, ujednačavanja životnih šansi te poticanja društvene solidarnosti i integracije.

Ciljane skupine mladih na koje se djeluje socijalnom politikom:

- Mladi koji napuštaju obrazovanje prije stjecanja kvalifikacija
- Mladi koji nakon završetka obrazovanja dugo čekaju posao
- Mladi koji se zapošljavaju u nesigurnim, loše plaćenim i rizičnim poslovima
- Mladi koji imaju probleme sa stanovanjem
- Mladi s poremećajima u ponašanju
- Mladi bez podrške obitelji
- Mladi s invaliditetom, siromašni mladi i sl.

3.2. *Prijedlog mjera*

3.2.1. Razvijati i financirati programe koji se bave poboljšanjem kvalitete života

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, udruge mladih

3.2.2. Poticati suradnju između Centra za socijalnu skrb, policije, Prekršajnog suda, Pravobraniteljica za djecu i mlade i udruga mladih

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Centar za socijalnu skrb, PU Pregrada, Pravobraniteljstvo za maloljetnike, udruge mladih

3.2.3. Educirati mlade o društvenoj odgovornosti i solidarnosti u odnosu prema pojavama socijalne isključenosti, diskriminacije i stereotipa, te financirati rad udruga i institucija s takvim programom

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Obrazovne institucije Grada Pregrade

3.2.4. Podupirati postojeće i stvarati nove programe stanogradnje

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** resorno ministarstvo, Krapinsko-zagorska županija

3.2.5. Mjerama obiteljske politike olakšati položaj mladim obiteljima s djecom

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Centar za socijalnu skrb

3.2.6. Osigurati aktivnije zastupanje prava mladih osoba s invaliditetom

Uključiti ih u procese donošenja odluka koje se tiču njihove samostalnosti kroz udruge i organizacije. Kod planiranja aktivnosti namijenjenih mladima sustavno voditi računa o mogućnosti pristupa i sudjelovanja osoba s invaliditetom.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Centar za socijalnu skrb, Gradsko društvo Crvenog križa

3.2.7. Poticati provođenje programa edukacije za samozaštitu i obranu od krađa, razbojstava, fizičkog i spolnog zlostavljanja.

- **Nositelji:** Grad Pregrada, Centar za socijalnu skrb, PU Pregrada
- **Suradnici/partneri:** udruge

4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I REPRODUKCIJSKO ZDRAVLJE

4.1. *Određenje pojma*

Zdravstveno stanje mladih Grada Pregrade uvelike ovisi o stilu života i načinu ponašanja. Cilj ovog Programa je smanjiti rizik od bolesti izazvanih rizičnim ponašanjem kao što su:

- konzumiranje alkohola,
- pušenje duhanskih proizvoda,
- uživanje psihoaktivnih droga,
- promiskuitetno seksualno ponašanje,
- neadekvatna tjelesna aktivnost,
- kvaliteta prehrane,
- poremećaji uzimanja hrane,
- posljedice prometnih nesreća.

Velik problem predstavljaju i psihosocijalni problemi (samoubojstva i duševni poremećaji).

Ovisnosti o alkoholu, cigaretama i drogama sve više uzima maha u današnjem društvu. Mladi već u višim razredima osnovne škole počinju eksperimentirati s alkoholom i cigaretama, a ubrzo nakon toga i s lakim drogama. Potrebno je već u nižim razredima osnovne škole na djecu djelovati negativnom kampanjom prema alkoholizmu

i pušenju ukoliko se žele ostvariti pozitivni rezultati i smanjiti broj mladih ovisnika.

U porastu su i spolno prenosive bolesti, prvenstveno infekcije izazvane klamidijom i HPV-virusom. Sva istraživanja pokazuju da mladi kod stupanja u prve spolne odnose ne brinu previše oko zaštite od spolno prenosivih bolesti te da rijetko odlaze na urološke odnosno ginekološke preglede. Mladi su svjesni postojanja spolnih bolesti, ali smatraju da to nije čest slučaj u njihovoj blizini i da se zaraza njima ne može dogoditi. Odgovornost je na niskoj razini, ne postoji želja za boljom informiranošću o spolnosti i reprodukciji.

4.2. *Prijedlog mjera*

4.2.1. Zdravstvenu zaštitu usmjeriti k preventivnom i zdravstveno-odgojnom radu te poticati intersektorsku suradnju.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Centar za socijalnu skrb, Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije

4.2.2. Kreirati volonterske timove mladih edukatora/ica u osnovnim i srednjim školama radi vršnjačke pomoći na temu štetnosti i posljedica pušenja, konzumacije alkohola i korištenja droga

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** škole, Centar za socijalnu skrb, Gradsko društvo Crvenog križa, udruge mladih...

4.2.3. Provoditi prevenciju prometnih nesreća orijentiranu isključivo na mlade vozače/ice kroz posebne školske aktivnosti i kampanje

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** PU Pregrada, Srednja škola Pregrada, auto škola Kuna-auto, HAK

4.2.4. Poticati zdravu prehranu u školskim kuhinjama

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** škole, Centar za socijalnu skrb, Zavod za javno zdravstvo

4.2.5. Sustavno pratiti samoubojstva i pokušaje samoubojstva mladih uz razvijanje programa prevencije

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** škole, Centar za socijalnu skrb, PU Pregrada

4.2.6. Poticati zaštitu reproduktivnog zdravlja mladih kroz efektivnije provođenje akcija ranog otkrivanja i pravovremenog liječenja spolno prenosivih i malignih bolesti

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije, škole, Zavod za javno zdravstvo

5. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU

5.1. *Određenje pojma*

Politika je jedna od najznačajnijih ljudskih djelatnosti koju izvorno određuje racionalno djelovanje sa svrhom uređenja zajednice putem odlučivanja o zajedničkim poslovima. Stoga isključenost mladih iz politike u pravilu znači i isključenost iz procesa odlučivanja o bitnim pitanjima razvoja društva, o njegovoj budućnosti, dakle neposredno o budućnosti svake mlade osobe.

Aktivno sudjelovanje mladih u društvu nije na zadovoljavajućoj razini. Generacijski jaz proizvodi tri osnovna problema:

- 1) nepovjerenje koje vlada u društvenom i političkom sustavu prema mladima,
- 2) nepovjerenje mladih prema društvenim i političkim institucijama,
- 3) međusobno nepovjerenje i nedovoljna suradnja udruga mladih i političkih institucija.

Kada bi se uklonile navedene zapreke, proces kvalitetnog odlučivanja o bitnim pitanjima za Grad Pregradu bio bi uvelike olakšan. Stariji bi svojim iskustvom mogli pomoći mladima oko rješavanja bitnih pitanja za mlade u društvu, a mladi bi iznošenjem problema, zahtjeva i prijedloga rješenja iz prve ruke pomogli starijima da se zajedničkim snagama i suradnjom donesu kvalitetne odluke.

Unatoč svemu, ostaje činjenica da mladi nisu dovoljno uključeni u izvršne djelatnosti i provođenje donešenih odluka. Ponekad se donesu kvalitetne odluke, ali izostaje njihovo provođenje zbog nedovoljne angažiranosti aktera.

5.2. *Prijedlog mjera*

5.2.1. Poticati dodatno obrazovanje i informiranje o demokraciji, pravima i civilnom društvu u svrhu podizanja razine odgovornosti, informiranosti i kompetentnosti.

U školama i ostalim obrazovnim institucijama uključiti u nastavne i izvannastavne sadržaje navedene teme da bi se mlade zainteresiralo i omogućilo im da u budućnosti postanu respektabilni subjekti političkog odlučivanja.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** škole i ostale obrazovne institucije, udruge mladih

5.2.2. Osnovati Vijeće mladih Grada Pregrade koje će imati savjetodavnu ulogu pri donošenju odluka i izvršnu ulogu pri realiziranju donešenih odluka

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Gradsko vijeće, Gradsko poglavarstvo, udruge mladih, škole

6. MLADI I CIVILNO DRUŠTVO

6.1. *Određenje pojma*

Kad kažemo „Mladi u civilnom društvu“, prije svega mislimo na aktivnosti mladih u društvu koje impliciraju težnju da vrijednosni stavovi pojedinaca i društvenih skupina sudjeluju u oblikovanju djelatnosti zajednice.

Sloboda udruživanja temelj je razvoja civilnog društva i to je jedna od temeljnih ustavnih vrednota koja jamči građanima pravo na slobodno udruživanje radi zaštite njihovih opravdanih interesa ili zauzimanja za socijalna, gospodarska, politička, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve.

Osnovni načini djelovanja mladih u izgradnji društva i razvoju zajednice su:

- **Rad interesnih nevladinih organizacija**, te organizacija i grupa mladih aktivnih na razvoju lokalne zajednice,
- **Volonterski rad mladih** u socijalnim ustanovama, humanitarnim i nevladinim organizacijama,
- **Medijska djelatnost mladih** kroz tiskovine, radijske postaje, produkcijske kuće i Internet.

Organizacije mladih

U Gradu Pregradi postoji više udruga u koje su uključeni mladi, poput sportskih udruga (Teniski klub Pregrada, ŠRC Sveta Ana...) i informatičkih udruga (Wirelessopot, PrWi Pregrada Wireless), ali postoji samo jedna udruga mladih za civilno društvo – Zefra. Zefra je za sada najperspektivnija za stvaranje dublje suradnje s gradskim vlastima i angažiranje u društveno korisnim djelatnostima.

Najveći problem za djelovanje udruga mladih predstavlja nedostupnost adekvatnih prostora za rad. Malen broj sredina ima prostore predviđene za aktivnosti mladih, a i kada postoje, oni su uglavnom neadekvatni i često ponuđeni pod nepovoljnim uvjetima. Takvo stanje znatno otežava okupljanje novih članova, kontinuirano održavanje aktivnosti i sustavno pružanje usluga mladima.

Ostali problemi kod rada udruga:

- nedostatak kontinuirane financijske potpore,
- neuređeni odnosi s nadležnim tijelima, loša komunikacija i suradnja,
- nepostojanje tradicije osobnog angažmana i apatija kod mladih osoba,
- dominacija pasivne i konzumentske kulture u medijima, javnim i oglasnim prostorima, te u prostorima za kulturni i umjetnički rad.

Najčešće aktivnosti organizacija i udruga mladih:

- kulturni i medijski programi: izdavanje tiskovina, teatar, glazba, umjetnost, Internet;
- organiziranje slobodnog vremena mladih;
- omogućavanje komunikacije između mladih i predstavnika lokalne samouprave i javnih ustanova;
- zaštita okoliša i promoviranje održivog razvoja;
- zaštita i promocija ljudskih prava;
- sportske i rekreacijske aktivnosti;
- sudjelovanje u kampanjama i programima nevladinih organizacija;
- organiziranje uličnih manifestacija i priredbi.

Volonterski rad mladih

U većini razvijenih zemalja profesionalno osposobljavanje mladih kroz volontiranje u javnim institucijama i privatnom sektoru općepriznata je i dugo uvriježena pojava. Na taj način mladi lakše stječu neophodno iskustvo i znanje te preporuke za budući posao.

Sustav volonterskog rada u Hrvatskoj nije razvijan te je volontiranje moguće gotovo isključivo kroz nevladine organizacije ili mali broj humanitarnih ustanova. Informacije o mjestima za volontiranje nedostupne su široj javnosti, a formalni mehanizam vrednovanja volonterskog rada nije ustanovljen. Sve to utječe na slab interes mladih za volontiranje, a dodatno je potaknuto negativnim iskustvima onih koji se na volontiranje odlučuju.

Kroz volontiranje mladima se pruža mogućnost usmjeravanja profesionalnih interesa, pomaganja drugima i unapređenja određene djelatnosti u svojoj zajednici. Potencijal dobrovoljnog rada je velik te ga je potrebno poticati.

Medijska djelatnost mladih

Mediji pružaju mogućnost određenim društvenim grupacijama koje ih koriste da se afirmiraju, pruže informacije širem sloju društva i djeluju na društveni i ekonomski razvoj.

Lokalni mediji (časopisi, novine, TV postaja) ne postoje u gradu Pregradi, pa je samim time teško reći nešto više o medijskoj djelatnosti mladih. Postoje školska izdanja i časopisi, ali su uglavnom ograničena na školu i imaju nisku nakladu. Zbog nedovoljnih financijskih sredstava, udruge se prezentiraju putem Interneta (nažalost, tu se radi o malom broju „medijski prisutnih“ – svega nekih 30 %). Zbog nepostojanja sustava potpore u svim ovim medijima ili njihove razvojne strategije, intenzitet i broj mladih uključenih u ovakve djelatnosti je vrlo malen.

6.2. *Prijedlog mjera*

6.2.1. Izraditi projekt kojim bi mladi – predstavnici udruga sustavno pratili rad Gradskog vijeća. Imali bi funkciju gosta promatrača ovisno o točkama dnevnog reda, a ujedno bi bili na raspolaganju vijećnicima za tematske konzultacije.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Gradsko vijeće, Gradsko poglavarstvo, udruge mladih

6.2.2. Učiniti dostupnim dokumente i izvješća o stanju ljudskih prava kroz sustav državne uprave, obrazovne ustanove i organizacije mladih.

Organizirati sustavno provođenje i učiniti dostupnost međunarodnih dokumenata kao izvješća državnih tijela i nevladinih organizacija, koja se tiču stanja ljudskih prava u RH.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Krapinsko-zagorska županija, udruge

6.2.3. Provoditi edukaciju o volontiranju kod srednjoškolske i studentske populacije.

- a) Mlade treba već od osnovne škole upoznavati s načelima volonterskog rada te s njihovim pravima i mogućnostima kako da ih ostvare te ih poticati na aktivno sudjelovanje u životu svoje zajednice. To bi uz dozvolu škola ili nadležnog ministarstva mogle raditi već postojeće udruge.
- b) Razviti sustav vrednovanja i nagrađivanja volonterskog

rada, posebice kod učenika srednjih škola.

- c) Promicati izgradnju civilnog društva i volonterski rad kao bitne pretpostavke moderne i proeuropske države na svim njezinim razinama.
- d) Poticati i odrasle članove zajednice da sami ili zajedno s djecom volontiraju određeni broj sati ili za određene prigode te tako stvarati kulturu dobrovoljnog rada.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Jedinostveni upravni odjel, udruge

6.2.4. Poticati bolju medijsku pokrivenost udruga za civilno društvo na području Grada Pregrade.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** udruge

7. KULTURA MLADIH I SLOBODNO VRIJEME

7.1. *Određenje pojma*

Kultura mladih jedan je od osnovnih elemenata identiteta mladih i iznimno važno područje njihove afirmacije, komunikacije i stila života. To je zapravo područje kroz koje mladi kritički preispituju tradicionalne kulturne obrasce i naslijeđe kao dio svojega identiteta i stvarajući nove obrasce i estetiku kreiraju prostor za vlastito prepoznavanje i djelovanje.

Nerijetko se pod pojmom kulture mladih podrazumijeva alternativno i izvaninstitucionalno kulturno stvaralaštvo mladih, no ti su segmenti tek dio kulture mladih jer u nju spadaju i mnogi oblici institucionalnoga kulturnoga i umjetničkog stvaranja kroz koje se nastoji afirmirati puno veći broj mladih.

U području glazbene djelatnosti podržane su brojne manifestacije koje okupljaju mlade stvaraocce, kao i brojni projekti plesnih ansambala i suvremenoga plesnog izraza. Relevantni su i kazališni festivali i programi iz područja kulturno-umjetničkog amaterizma, te u području filma revije hrvatskoga filmskog i videostvaralaštva djece i mladih. Podržane su i brojne multimedijske akcije koje populariziraju kulturu mladih elektronskim medijima.

Slobodno je vrijeme mladih poprilično neorganizirano područje na koje država zanemarivo utječe. Organizirana briga o slobodnom vremenu mladih ostaje na razini nevladinih organizacija, crkvenih

zajednica i još uvijek rijetkih aktivnosti tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U postojećem stanju problemi se odražavaju kroz:

- nedostatnu komunikaciju državnih i lokalnih struktura i mladih ljudi koji kreiraju, osmišljavaju i realiziraju kulturne i športske programe i aktivnosti;
- nedostatnu uključenost mladih u procese donošenja odluka o potrebama, strategiji i financiranju programa za kulturu i slobodno vrijeme mladih;
- nedostatno razvijene mehanizme društvene afirmacije i promocije mladih talentiranih umjetnika nakon umjetničkih škola i akademija;
- nedostatak multifunkcionalnih centara za mlade na lokalnoj razini;
- nepristupačnost velikih športskih objekata neprofesionalnom športu mladih.

Vratimo se ponovno rezultatima ankete koju je provela udruga mladih za civilno društvo Zefra:

Pitanje: Jeste li zadovoljni sa sljedećim u vašoj životnoj sredini?

Dostupnošću kulturnih sadržaja i zabave

Zadovoljan	2%	
Uglavnom zadovoljan	16%	
Ne znam	12%	
Uglavnom nezadovoljan	54%	
Jako nezadovoljan	16%	

Rezultati ankete pokazuju relativno nezadovoljstvo kulturnom ponudom za mlade na području Grada Pregrade. Činjenica je da među udrugama koje organiziraju slobodno vrijeme mladih u Pregradi kvalitetna ponuda aktivnosti je preslaba. Razlozi leže u:

- malom proračunu s kojim udruge raspolažu,
- neadekvatnim prostorima u kojima udruge djeluju,
- needuciranosti voditelja i članova udruga u pronalaženju dodatnih sredstava.

7.2. *Prijedlog mjera*

7.2.1. Otvoriti obrazovne institucije prema neprofitnim organizatorima slobodnog vremena mladih

Škole treba poticati na djelatnu suradnju s neprofitnim organizacijama mladih koje se bave organiziranim korištenjem slobodnog vremena, posebice kulturom, zabavom, promicanjem zdravog načina života, kreativnim i volonterskim radom mladih, odgojem za civilno društvo, neformalnim oblicima obrazovanja, turizmom mladih, sportom, rekreacijom i sl.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** obrazovne institucije Grada Pregrade

7.2.2. U suradnji s udrugama mladih potaknuti kreiranje programa praćenja i stimuliranja talentiranih mladih umjetnika

To uključuje izgradnju gradske (i županijske) informacijske mreže i baze podataka, stipendiranje, uključivanje u javne manifestacije, posebne javne programe, programe županijske i međunarodne razmjene

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** obrazovne institucije Grada Pregrade, Krapinsko-zagorska županija

7.2.3. Ustupiti udrugama mladim adekvatan prostor na korištenje (zgrada Doma kulture)

Navedeni prostor, osim što bi se koristio za osnovne djelatnosti udruga, koristio bi se i za okupljanja mladih, probe glazbenih sastava, kreativna stvaralaštva, sadržaje neformalnog obrazovanja, rekreaciju i sl.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Gradsko vijeće, Gradsko poglavarstvo

7.2.4. U financijskoj potpori iz gradskog proračuna više pažnje dati amaterskome sportu i sportskoj rekreaciji te djelovanju školskih sportskih klubova.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** obrazovne institucije Grada Pregrade, sportske udruge

8. MOBILNOST, INFORMIRANJE I SAVJETOVANJE

8.1. *Određenje pojma*

Mobilnost

Područje mobilnosti mladih obuhvaća obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost te međunarodnu suradnju i razmjenu mladih. Razina mobilnosti mladih preduvjet je komunikacijske otvorenosti prema drugim društvima i sredinama. Mobilnošću se postiže protočnost ideja i obogaćuju iskustva.

Kulturna mobilnost mladih u Krapinsko-zagorskoj županiji je u porastu, iako je još uvijek na nezadovoljavajućoj razini. Kako u Pregradi ne postoji dovoljan broj sadržaja koji bi mlade zanimali i kojima bi mogli proširiti svoje kulturne i obrazovne vidike, mladi su dosta ovisni o odlascima, uglavnom u druge veće gradove.

Što se tiče obrazovne mobilnosti, do nedavno su mladi isključivo odlazili iz Pregrade radi školovanja, a danas mnogi mladi dolaze u Pregradu zbog specifičnih obrazovnih programa u srednjoj školi. Nakon otvaranja dislociranog odjela Visoke zdravstvene škole predviđa se još veće privlačenje mladih u Grad Pregradu zbog obrazovanja.

Mnogi mladi iz Pregrade studiraju u većim gradovima Hrvatske (uglavnom u Zagrebu) i bitno je spomenuti da, osim autobusnog i taxi prijevoza do Grada Zagreba, ne postoji nikakav drugi organizirani prijevoz.

Turistička mobilnost mladih zbog socijalnih prilika nije na zadovoljavajućoj razini (ako ne uzimamo u obzir školske ekskurzije i maturalna putovanja).

Informiranje i savjetovanje

Mladima je nužna primjerena razina informiranosti o mogućnostima, te o programima i uslugama koje im se nude. Tu se prvenstveno radi o školskim i izvanškolskim aktivnostima, oblicima dopunskog i neformalnog obrazovanja, stipendiranju, financiranju stanovanja, dobrovoljnom radu, mobilnosti, sportskim i kulturnim aktivnostima, turizmu mladih i drugom. Hrvatska, a samim time ni Pregrada, ne poznaje klasične informativne centre za mlade kakvi postoje u ostalim europskim zemljama. Nedostatak info-centara bitno utječe na razinu informiranosti mladih i stupanj njihovog društvenog djelovanja. Internet je donekle jedini supstitut informativnim centrima za mlade.

Što se tiče savjetovanja, postojeći obrazovni sustav nema izgrađen institut savjetovališnih službi za učenike i studente kao što je slučaj u zapadnim zemljama. Ne postoji posebna školska služba koja se bavi individualnim savjetovanjem, iako se škola trudi na različite načine osigurati svojim učenicima, koji nastavljaju školovanje,

najkvalitetnije informacije i savjete. Npr. izvrsna je praksa srednje škole da svake godine dovede svoje bivše učenike, sadašnje studente, koji iz prve ruke učenicima prenose svoja iskustva te im tako omogućuju olakšano donošenje odluke o daljnjem nastavku obrazovanja.

8.2. *Prijedlog mjera*

8.2.1. Poticati razmjenu iskustava, radionice i medije, nove tehnologije na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** obrazovne institucije Grada Pregrade, sportske udruge

8.2.2. Poticati stvaranje sustava srednjoškolskih savjetovališta za učenike.

Takva savjetovališta pružala bi stručnu pomoć u profesionalnoj orijentaciji, teškoćama u socijalnoj integraciji i učenju, kriznim stanjima i sl.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Centar za socijalnu skrb

8.2.3. U suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom kod lokalnih autobusnih prijevoznika ishoditi popust na prijevoz studenata do Grada Zagreba.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** Krapinsko-zagorska županija

8.2.4. Materijalno i financijski podupirati izdavačke projekte mladih, posebno u sklopu obrazovnih ustanova u Gradu Pregradi.

Poticati nakladu periodičnih školskih publikacija, Internet izdanja, te u suradnji sa stručnjacima raditi na sustavnom obrazovanju mladih koji će u budućnosti preuzeti funkciju informiranja u gradu.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** lokalni mediji

8.2.5. Podržavati Programe razmjene volontera s partnerkim regijama.

Potrebno je razviti program razmjene studenata i mladih aktivista koji bi na taj način stjecali nova potrebna znanja i iskustva.

- **Nositelji:** Grad Pregrada
- **Suradnici/partneri:** udruge mladih

